

L'HOSPITALET INDUSTRIAL: La revolució industrial a l'Hospitalet.

Fins al segle XVIII l'Hospitalet esdevindrà un espai de producció agrària i d'artesanat que creix a l'entorn de dos grans nuclis d'origen medieval: l'església de Santa Eulàlia per una cantó i la Vila Vella per l'altre. Serà durant aquest segle que la producció de l'Hospitalet experimentarà un canvi convertint-se en una producció agrària moderna d'excedents i no de subsistència com fins aleshores.

A mitjans del segle XIX però hi haurà un punt d'inflexió el qual farà que l'economia agrària comparteixi creixement amb l'aparició de noves indústries en el terme municipal. Un dels símbols d'aquest procés és l'aparició del Canal de la Infanta, construït l'any 1819, destinat tan a usos agrícoles com industrials amb la instal·lació de molins al llarg del seu recorregut.

L'aparició de la industrialització a l'Hospitalet és un fenomen vinculat a la ciutat de Barcelona. Els grans industrials barcelonins, sobretot del ram del tèxtil, utilitzaran el sòl hospitalenc per instal·lar en un primer moment els seus Prats d'Indianes i posteriorment les seves noves fàbriques aprofitant l'espai i el baix cost que oferien els terrenys hospitalencs.

Cal destacar que la industrialització de l'Hospitalet anirà acompanyada de l'arribada del ferrocarril com un dels nous transports d'aquest període.

Aquestes indústries a més, començaran a utilitzar aviat una nova energia sorgida de la revolució industrial, la màquina de vapor.

Tots aquests canvis es reflectiran sobretot en un creixement urbanístic condicionat per l'aparició d'aquestes noves instal·lacions fabrils i per una organització dels grans eixos de comunicació vinculats a la ciutat de Barcelona. L'itinerari que realitzarem permetrà fer-nos una idea de com era aquest Hospitalet industrial i podrem observar com encara queden estructures que ens poden donar molta informació d'aquell període.

CONEIXEMENTS PREVIS

- Saber què és la revolució industrial.
- Tenir coneixement de les activitats econòmiques de l'Hospitalet abans de la industrialització.
- Tenir coneixement de l'existència de noves classes socials.

OBJECTIUS DIDÀCTICS

- Conèixer la història passada de l'Hospitalet.
- Conèixer un dels nuclis històrics de l'Hospitalet influenciat per la industrialització.
- Conèixer com afectà la revolució industrial a la zona de l'Hospitalet.
- Identificar els nous edificis que sorgeixen relacionats amb la industrialització.
- Analitzar l'evolució dels espais i carrers nascuts a partir del creixement de la zona de Sant Josep.
- Apropar-se a la vida quotidiana de finals del segle XIX inicis del XX.
- Saber distingir a partir de l'observació la funció que realitza un edifici.
- Respectar el patrimoni industrial.

CONTINGUTS DE CONCEPTES

- L'època pre-industrial de l'Hospitalet.
- La Revolució Industrial.
- Els canvis tecnològics.
- La màquina de vapor.
- La fàbrica.
- La societat: burgesia i proletariat.
- L'art a principis de segle XX.
- Activitats econòmiques a l'Hospitalet industrial.
- Casa Espanya.
- Can Vilumara.
- La Farga.
- Fàbrica Albert Germans.
- Fàbrica Cosme Toda.
- Tecla Sala.
- Transformacions urbanístiques de la ciutat.
- La producció de la fàbrica.
- Interior d'una fàbrica.

CONTINGUTS DE PROCEDIMENTS

- Enunciació de preconceptes a través d'una sèrie de preguntes.
- Observació de les restes del patrimoni.
- Realització d'un treball de camp.
- Formulació d'hipòtesis a partir de les restes patrimonials.
- Exposició de les conclusions obtingudes.

ACTITUDS, VALORS I NORMES

- Respecte de les normes de convivència.
- Interès per dissenyar i desenvolupar un treball de recerca.
- Respecte pel treball dels companys.
- Valoració del patrimoni cultural i històric.
- Respecte pel monitor.

ACTIVITATS D' ENSENYAMENT-APRENTATGE

- A partir de les explicacions del monitor dirigirem l'atenció de l'alumne cap a elements significatius del patrimoni.
- Gràcies al quadern de treball, es realitzarà un seguiment i resposta a les preguntes exposades.
- Els alumnes realitzaran un treball de camp tot seguint un itinerari urbà.

CRITERIS D' AVALUACIÓ

- Valoració del treball individual.
- Valoració del treball en grup.
- Valoració de la capacitat deductiva i relacional de l'alumne.
- Valoració de l'actitud de l'alumne.

TEMPS I NECESSITATS

La visita té una durada aproximada de 2 hores

El lloc de trobada és al Museu d'Història de L'Hospitalet a Casa Espanya a les 10h del matí on farem la introducció.

D'ençà aquest punt iniciem el recorregut : Casa Espanya, cases obreres del carrer Santa Bàrbara, Rambla Just Oliveres, Can Vilumara, la Farga, Albert Germans, Cosme Toda i Tecla Sala.

BIBLIOGRAFIA

CALVO I CALVO, A.: *El pas de la societat agrària a industrial al baix Llobregat. Agricultura intensiva i industrialització*. Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona, 1995.

CASAS I FUSTER, J.: *La formació de la indústria a l'Hospitalet del s.XIX. Els antecedents i la primera embranzida (1789-1890)*. Publicat pel Centre d'Estudis de l'Hospitalet, Hospitalet de Llobregat, 1985.

CASAS I FUSTER, J.: *L'Hospitalet. Un passeig per la Història*. Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat, Esplugues de Llobregat, 1988.

DD.AA.: *Rutes urbanes. Descoberta del patrimoni urbà de l'Hospitalet*. Edita Museu de l'Hospitalet, Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat.

DD.AA.: *Història de l'Hospitalet. Una síntesi del passat com a eina de futur*. Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat i Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona, 1997.

MARCÉ i PIERA, M.: *Indústries i obradors a l'Hospitalet (1ª part)*. Edita Ateneu de Cultura Popular, L'Hospitalet de Llobregat, 1991.

ROMEU I ALEMANY, A.: *El canal de la Infanta i el seu aprofitament industrial a l'Hospitalet*, a Identitats: revista del Museu de l'Hospitalet núm 2/3, Hospitalet de Llobregat, 1989, pp.167-190.

ROMEU I ALEMANY, A.: *El canal de la Infanta i les primeres indústries a l'Hospitalet, 1s Jornades d'Arqueologia Industrial a Catalunya*. L'Hospitalet de Llobregat: Ajuntament, Hospitalet de Llobregat, 1991, pp.132-138.

PROPOSTA DE TREBALLS POSTERIORIS

- Parlar amb la gent més gran per tal d'obtenir més informació sobre com era antigament l'Hospitalet i si havien treballat en fàbriques.
- Elaboració d'un reportatge fotogràfic sobre aspectes arquitectònics, socials o bé econòmics apareguts d'ençà la revolució industrial.
- Investigar els diferents tipus d'energia al llarg de la revolució industrial.
- Visitar interiorment alguna de les antigues fàbriques reconvertides actualment en infraestructures per a la ciutat: Tecla Sala, Vilumara, etc...
- Comparar el desenvolupament de l'Hospitalet amb altres zones properes a Barcelona com és el cas de l'antic municipi de Sant Martí de Provençals intentant buscar diferències o similituds en el seu procés d'industrialització.